POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

POSAMEZNA ŠTEVILKA 1.25 DIN

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTKIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5 poštni predal 22. telefon 2326. Čekovni račun št 14 335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje. Delavska zbornica — Trbovlje. Delavski dom — Jesenice. Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 73 • Maribor, petek, dne 28. junija 1940 • Leto XV

Kdo je kriv francoskega poraza

Kadar se komu pripeti nesreča, ga navadno zapeče vest, zakaj ni ukrenil to ali ono, da bi se ji bil ognil. To je spoznaje po nesreči. Radi razglabljajo o vzrokih tuje nesreče še drugi, ki pa presojajo dogodek s svojih političnih in razrednih naziranj. Zato so te sodbe navadno subjektivne ali celo »na glavo postavljene.«

Tak ocenjevalec iz Luzerna je dr. —ec v »Slovencu« z dne 24. t. m.

Poročevalec pravi, da je francoski narod zapeljala lahkomišljenost in uživanje slave po zmagi 1918 in pa marksistično učiteljstvo s svojo vzgojo, ker je narod vzgajalo v materijalizmu, brezboštvu in protimilitaristično. Spričo dejstev je taka trditev smela in v jedru neresnična. Lahkomišljenost je morda v tem, da se Francija ni pripravila na vojno, dasi je vedela, da je vojna neizogibna, pred durmi. Ali o tem niso odločevali ne učitelji in ne delavstvo, ampak tistih »200 bankirjev in reakcija«.

Poročevalec tudi dobro ve, da sta Leon Blum in bivši predsednik vlade Reynaud bila proti gradbi Maginotove črte, ki je veljala 30 milijard frankov, ter zagovarjala gibljivo oborožitev, ker bodo v bodoči vojni odločali tanki, zrakoplovstvo in drugo moderno orožje. Ali s svojim predlogom nista uspela. Francoski učitelji res pripadajo svobodnim strokovnim organizacijam. Toda njih vzgoja mladine je bila moderna, socialnemu in gospodarskemu razvoju primerna. Če reakcija zahtev časa ni hotela vpoštevati, je sama najbolj kopala grob francoski narodni solidarnosti in vdanost na naprednih osnovah zgrajeni Franciji.

Tako je z vzgojo in spremnimi okoliščinami, ki jih je zakrivilo nerazumevanje merodajne gospode. Gospoda je o teh stvareh tudi odločala brez delavstva in proti njegovi volji.

In še ena stvar je, ki je zrahljala in oslabila francoski narod. To so ogromni politični in finančni škandali, ki so zadnja leta razjedali homogenost francoskega naroda, kar se tiče narodne solidarnosti. Razni škandali, ki ji niso povzročali niti učitelji niti marksisti, so razvnemali strasti bolj in bolj, tako da je javnost pozabila na svojo varnost, tembolj oni, ki so še pred leti denarno podpirali pripravo za vojno.

Vzroki vojne so globlji, ne le vzgojni. Diktatura kapitala ali hierarhija ne bi bili mogli rešiti Francije poraza. Narod more rešiti le svoboden narod, ki sodeluje in soodloča. Tega v Franciji ni bilo, ker gospoda ni razumela nove dobe. Vzroki poraza so torej bistveno drugačni od onih, ki jih navaja omenjeni poročevalec subjektivno s političnega vidika.

Kako smešna in nelogična je trditev »Slovenčevega« poročevalca, da je poraza Francije kriva marksistična vzgoja, pa najbolje priča primer Poljske, ki je bila tudi premagana, čeprav niso naroda vzgajali marksistični učitelji.

Nacistična vlada na Norveškem

pod nemškim varuštvom

Norveški zunanji minister Koht je govoril v radiu in izjavil, da se pripravlja na Norveškem neke vrste fašistična vlada pod varuštvom Nemčije. Vlada bi odstavila kralja, mu določila naslednika in vodila posle.

Koht je dodal, da Norvežani take vlade ne bodo nikdar priznali.

Vzpostavitev diplomatskih odnošajev s Sovjetsko Rusijo

Po več kot dvajsetih letih

Dne 24. junija je bilo izdano službeno obvestilo v Beogradu in v Moskvi o vzpostavitvi diplomatskih odnošajev med Jugoslavijo in Sovjetsko Rusijo.

Obvestilo pravi: »Po ugodno zaključenih gospodarskih pogajanjih med Zvezo sovjetskih socialističnih republik in kraljevino Jugoslavijo in po izmenjavi ratifikacijskih listin o sklenjeni pogodbi, sta se sovjetska in jugoslovanska vlada sporazumeli, da se normalizira razmerje med obema državama z vzpostavitvijo rednih diplomatskih odnošajev in z določitvijo diplomatskih zastopnikov v Moskvi in v Beogradu.«

Za našega poslanika v Moskvi je imenovan senator dr. Milan Gavrilović, za sovjetskega poslanika v Beogradu pa Viktotr Andrejević Plotnikov, dosedanji poslanik na Norveškem.

— — —

Vzpostavitev diplomatskih odnošajev s SSSR je gotovo ena izmed najvažnejših zunanje političnih odločitev naše države, za katero smo potrebovali več kot dvajset let.

Socialisti smo stalno opozarjali na potrebo normaliziranja odnošajev med Jugoslavijo in SSSR, tako po svojih zastopnikih v parlamentu, kot tudi v številnih strankinih resolucijah. Ta zahteva se sedaj uresničuje in to v času, ki je vse prej kot prijeten za male države in tudi za nas.

Vzpostavitev normalnih odnošajev v tem času dopušča domnevo, da gre za [illegible] sodelovanje med našo državo in SSSR.

Sovjetska Rusija izjavlja, da je interesirana na tem, da na Balkanu ne pride do nobenih sprememb in da ostane Balkan v sedanji vojni nedotaknjen. V tem oziru pomeni navezanje diplomatskih stikov s SSSR vzporednost politike obeh držav. V skrajnem slučaju bi morale iz neupoštevanja tega stališča obe državi izvajati svoje konsekvence. Spričo tega se samo ob sebi pojavlja vprašanje nadaljnje poglobitve zvez z dodatnimi pogodbami, ki bi morale slediti.

Zaenkrat je seveda še mnogo preuranjeno govoriti o nadaljnjem razvoju sedaj navezanih odnošajev. [illegible]

Naš poslanik v Moskvi

dr. Milan Gavrilović odpotuje v Moskvo dne 30. junija t. l.

Kdo je poslanik dr. Gavrilović?

Naš poslanik v Moskvi dr. Milan Gavrilović je po smrti Joce Jovanovića lansko leto postal predsednik Srbske zemljoradničke stranke. Po poklicu je diplomat, ki je že služboval v Londonu, Atenah, Berlinu in Rimu. Kmalu po l. 1918 je zapustil diplomatsko službo.

Srbska zemljoradnička stranka pripada, kakor znano, sedanji vladini koaliciji, odkar je po podpisu sporazuma pretrgala zveze z združeno opozicijo.

Sovjetska novinarja v Beogradu

Za dopisnika Tass v Beogradu je imenovan Arkadij Poljetajev, sedaj v Sofiji, za njegovega pomočnika pa Peter Rosdejkovski iz Moskve.

Konec bojev v Franciji

dne 25. junija ob pol 1. uri zjutraj

Po podpisu premirja med Francijo in Italijo je stopilo v veljavo tudi premirje z Nemčijo. Šest ur po podpisu premirja v Rimu 24. junija ob 8.30 uri je prenehala vojna na vseh francoskih bojiščih.

[illegible]

Italijansko vojno poročilo javlja, da so italijanske čete 21. junija prešle v ofenzivo v Alpah na 100 km širokem pasu. Poprej so izvajale defenzivno strategijo in nato prešle v odločno ofenzivo. Imele so pred seboj [illegible] bojno črto, [illegible] Razen tega z mehaniziranimi enotami ni bilo mogoče prodirati. Armada pa je prodrla v Alpah [illegible] Zmagoslavne opeacije teh čet je vodil prestolonaslednik.

Francosko poročilo

o operacijah v Alpah pa se je glasilo, da so Italijani ponovili napade na francoske predstraže, ki so odbile sovražnika s hudimi izgubami.

Zadnji dan nemške ofenzive

Nemci so zadnji dan pred premirjem prodrli do Royna ob izlivu reke Gironde v Atlantski ocean in Angoulema. Jugovzhodno od Lyona so zavzeli St. Etienne in Annonay. V Savoji pa so dospeli severno od Grenobla.

Razmejitvena črta

Nemci se bodo umaknili na črto švicarska meja pri Ženevi, reka Loire do izliva v Atlantsko morje. Ves severno ležeči pas ozemlja s Parizom ostane v nemških rokah, torej nekaj več kot polovica Francije. Razen tega bodo Nemci zasedli ozek pas ozemlja od reke Loire vzdolž obale Atlantskega oceana do španske meje.

Istotak pas ozemlja bodo zasedle tudi italijanske čete ob obali Sredozemskega morja do španske meje.

Dan žalosti v Franciji

Vlada maršala Petaina je odredila, da bodi 25. junij dan narodne žalosti.

Maršal Petain je še enkrat obrazložil v radiu, da so bile vzrok porazu iluzije, da je mogoče zmagati z dolarji, toda zmaguje se samo z orožjem. Bitka v Flandriji je končala s kapitulacijo belgijske vojske in deloma angleške in francoske. Nato se je ob Sommi 100 francoskih divizij borilo proti 150 nemškim. V tem času je stopila v vojno še Italija. Razen tega je bilo strašno vprašanje beguncev. Postavljeni smo bili pred odločitev: ali naj ostanemo v Franciji, ali pa se preselimo v kolonije. Odločili smo se da ostanemo doma. Bilo bi nesmiselno nadaljevati vojno v kolonijah. Francija mora biti sedaj lojalna. Začenja se nov red. Naš poraz je bil posledica naše nedelavnosti. Sedaj bo treba delati.

Nato je vlada dne 25. junija prisostvovala maši v spomin na padle.

Dan zmagoslavja v Nemčiji

Hitler je ukazal proslavo zmage nad Francozi z izobešenjem zastav za 10 dni in zvonenjem zvonov skozi 7 dni.

O sklenitvi premirja z Italijo

Z italijanske strani je vodila pogajanja za premirje delegacija sestoječa iz: zunanjega ministra grofa Ciana, šefa generalnega štaba Badoglia, šefa mornariškega štaba Cavagnarija, šefa štaba letalstva generala Pricole in pomočnika šefa generalnega štaba generala Uotta. Pogajanja so bila v vili Incisi pri Rimu. Francijo je zastopala ista delegacija kot pri pogajanjih z Nemčijo.

Italijanski pogoji za premirje s Francijo

Demilitarizacija Francije

Poleg Nemčije je sedaj tudi Italija objavila pogoje za premirje s Francijo. Italija zahteva, da mora Francija v teku 15. dni od podpisa pogojev za premirje domilitarizirati 50 km zračne linije širok pas, tako na francosko-italijanski meji, kakor ob vsej sredozemski obali. Dalje mora v Afriki odpoklicati čete v 200 km širokem pasu ob severno-afriški obali, v Maroku, Alžiru in Tuniziji ter ob vsej meji napram italijanski Libiji, kakor tudi ob mejah francoske Somalije. Porušiti mora vse utrdbe ter vojne pristaniške naprave v lukah: Toulon, Allaccio na Korziki. Oran v Alžiru ter Bizerti v Tuniziji. Francija mora odstopiti Italiji luko Džibuti ter železniško progo Džibuti-Adis Abeba. V demilitariziranih conah bodo nastanjene italijanske posadke vse dotlej, dokler ne bo Anglija premagana.

Italija dobi tudi del francoskega orožja, tankov, oklopnih avtomobilov itd. Glede usode francoske mornarice, kakor tudi glede drugih določb so italijanski pogoji za premirje istovetni z nemškimi.

Francoski poslanik v Londonu podal ostavko

Francoski poslanik v Londonu Gorden je podal ostavko. Francoska vlada v Bordeauxu je ostavko sprejela.

Minister Eden o napadu na Nemčijo

Včeraj je govoril v angleškem parlamentu minister Eden o bodoči vojni akciji Angležev. Povdaril je, da se Angleži prav dobro zavedajo, da ne zadošča samo obramba in je zato vse preskrbljeno, da bodo Angleži po skrbno izvedeni obrambi doma podvzeli tudi energično ofenzivo v Nemčiji sami in bodo uničevali Nemce povsod, kjerkoli jih bodo našli. S tako dosledno vojno operacijo bodo Angleži nadaljevali do končne zmage.

Vsi narodi, ki so bili podjarmljeni, čakajo na naše osvoboditev. Zagotavljamo jim, da ne bodo razočarani.

Pred sestavo francoske vlade v Londonu

Blum, Mandel in še druge osebnosti francoskega javnega življenja v Londonu

Francoski general de Gaulle je dne 25. junija govoril po radiu, izjavil je:

»Bolestna sramota in groza napolnjujeta srca vseh dobrih Francozov. Pogoji premirja so taki, da se Francija in francoski narod z okovanimi nogami in rokami predasta sovražniku. Francija ve, da je zaslužila nekaj boljšega kot pa suženjstvo. Volja, da se vojna nadaljuje se je pojavila že v mnogih francoskih čezmorskih ozemljih. Francija ve in čuti, da so njeni zavezniki bolj kot kdaj poprej odločeni boriti se in zmagati. Nekega dne, jaz vam to obljubljam, bodo naše zavezniške sile in one najboljše iz francoske vojske, vrnile svetu svobodo in naši državi veličino.

Ako se bo odpor francoskega kolonijalnega imperija razvijal tako kot si to mi želimo, bo narodni odbor Francije rešil Francijo.

Narodni odbor v Londonu bo te dni sestavljen dokončno. Med znanimi francoskimi politiki, ki se nahajajo v Londonu so Blum, Herriot, Mandel i. dr.

Angleži so izkrcali čete na sovražnih obalah

Britanska admiraliteta je dne 26. junija izdala kratko uradno poročilo, da so se angleški mornarji na raznih točkah izkrcali in prizadejali hude izgube nemškim četam ter ujeli mnogo nemških vojakov. Iz poročila ni razvidno, kje so se izkrcale angleške čete.

Letalski napadi se nadaljujejo

Angleško ministrstvo za letalstvo je izdalo poročilo, da so angleška letala uspešno bombardirala v Porurju aerodrome, železniške naprave in mostove, v Bremenu je bila zadeta tovarna letal, v Kölnu neka kemična tovarna, v Helgolandu municijsko skladišče, Monheimu tovarna olja, ravno tako je bil izveden napad na Bergen na Norveškem. — Izvedenih je bilo tudi mnogo izvidniških poletov. Vsa letala so se vrnila nepoškodovana. Razvile so se tudi zračne borbe z nemškimi letali in so angleška lovska letala s sodelovanjem žarometov in protiletalskih topov sestrelila 5 nemških letal, ki so strmoglavila v morje.

Po poročilu Reuterju iz Švice je angleško lovsko letalo sestrelilo nad fronto nemško letalo, v katerem se je vozil nemški letalski general Löb, ki se je pri tem ubil. Löb je bil ena vodilnih osebnosti nemškega letalskega ministrstva.

Poročilo vrhovnega poveljstva nemške vojske

je objavilo, da na zapadu ni bilo posebnih dogodkov. V noči na 26. junij so nemška vojna letala bombardirala več letališč in naprav letalske industrije v srednji Angliji. Bombardirana je bila tudi neka sovražna, okrog 7000 tonska transportna ladja, na kateri je nastalo več eksplozij. Južno zapadno od Irske je nemška podmornica torpedirala 12.000 tonski oboroženi angleški parnik »Saranac« ter dve sovražni trgovinski ladji. Angleška letala so v noči na 26. junij metala bombe v severni in zapadni Nemčiji in povzročila le malo škode.

Italijansko vojno poročilo

pravi, da ni ničesar omeniti o položaju na frontah v Italiji in Severni Afriki. V vzhodni Afriki so poskušala angleška letala bombardirati Asmaro in Diredauo, a brez uspeha. Dve sovražni letali sta bili sestreljeni. Protiletalsko topništvo je tudi onemogočilo letalski napad na Neapel.

Naročniki, pozor!

Današnji številki smo priložili poštne položnice ter prosimo vse one p. n. naročnike, ki so v zaostanku z naročnino, da isto nemudoma poravnajo, ker le na ta način bomo v stanu, naš list vzdrževati in ga tudi redno dostavljati. — Vse one pa, ki so naročnino že poravnali, prosimo, da si poštne položnice shranijo in jih porabijo prihodnjič. — Uprava.

Doma in po svetu

Sestanki predstavnikov združene opozicije so bili dne 18. in 19. junija v Beogradu. Udeležili so se jih zastopniki radikalne, demokratske, socialistične in jugoslovanske nacionalne stranke. Na sestanku so bile izmenjane misli o splošnem političnem položaju. Sledilo bo še več sestankov, na katerih bodo obravnavali koncept skupne izjave, ki naj omogoči nadaljnje skupno delovanje združene opozicije.

Kam izvaža Sovjetska Rusija bombaž? Rusija baje more izvoziti letno 120 milijonov kilogramov bombaža. V našo državo ga bomo uvozili samo 2 milijona kilogramov, kar je za naše potrebe mnogo, mnogo premalo.

Hrvatski politik dr. Milivoj Dežman je umrl dne 24. junija v 67 letu. Pokojnik je bil duša znanega hrvatskega lista »Obzor« in hrvatski nacionalist, vendar je hodil svoja pota, zastopal pa je dosledno interese hrvatskega meščanstva. Zelo je bil nerazpoložen proti socialistom, o čemer pričajo mnogi članki v njegovem listu.

En vladar, ena stranka, en narod. S temi besedami je označil romunski kralj Karol svoj novi režim, ki je v pravem pomenu besede totalitaren režim. Kot znano, živi na Romunskem mnogo Madžarov, Nemcev in Bolgarov.

Zakon o civilni mobilizaciji proti stavki. — Bolgarska vlada je objavila zakon o civilni mobilizaciji v zvezi s stavko 20.000 tobačnih delavcev, ki so jih baje nahujskali tuji elementi. Namesto prepovedi stavk so uveljavili v Bolgariji še uspešnejšo metodo proti stavkam — vpoklic stavkarjev na delo po vojaškem zakonu.

Vatikan je spregovoril. Dne 24. junija je bila maša za mir in pridiga v cerkvi sv. Petra v Rimu. V pridigi je bilo rečeno, da svetovna vojna ni prinesla pravega miru, ker ni bil božji mir, ker mirovna pogodba ni omenjala Boga in razen tega je mirovni pogodbi manjkal duh človečanstva in usmiljenja ter ljubezni do bližnjega. —

Egiptovski diplomati so dne 26. t. m. zapustili Rim.

Miru ne bo. Iz Zedinjenih držav prihajajo vedno nove vesti o oborožitvenih načrtih, za katere se dovoljujejo tudi vedno novi ogromni krediti. Ako bi bilo kaj izgleda na svetovni mir, bi Zedinjene države najbrž ne nadaljevale z oborožitvijo.

Angleška blokada se je sedaj po poročilih iz Londona razširila tudi na francosko obalo in se morajo podvreči kontroli vsi parniki, ki plovejo v francoska pristanišča. Prav tako je pod kontrolo tudi brodovje, ki plove v Španijo in Portugalsko.

Predsednik Poljske Sikorski je te dni obiskal predsednika angleške vlade Churchilla, s katerim je razpravljal o razmestitvi poljske armade, ki se bo borila na strani Angležev.

Rudniki v severni Franciji, ki je sedaj pod nemško oblastjo, so po angleških vesteh uničeni, ker se nahaja v njih voda. Uničena so baje tudi skoro vsa skladišča petroleja.

Ministrstvo za demobilizacijo je osnovala francoska vlada v Bordeauxu.

Francoski radio V pogojih premirja je določeno, da francoske radio oddajne postaje ne smejo več oddajati, razen onnih na ozemlju, kjer so Nemci.

Francosko zlato v Ameriko. DNB. javlja, da je ameriška križarka »Valencien« sprejela na krov te dni mnogo francoskega zlata in ga odpeljala v Ameriko.

Službeno razmerje poklicnih avtomobilskih vozačev zaposlenih pri zasebnikih je regulirano z ministrsko uredbo z dne 4. maja 1940. Poklicnim vozačem osebnih avtomobilov pri privatnih osebah se mora odmerjati plača v denarju samo v mesečnih obrokih, če ni pogodbeno določena v daljših obrokih. Mesečna plača se mora plačati najkasneje poslednji dan vsakega meseca, plača določena v daljših obrokih pa najkasneje do konca koledarskega meseca. Plače, ki so bile dogovorjene do 10. novembra 1939, ko je stopila v veljavo uredba o omejitvi prometa z motornimi vozili, se ne morejo ne zniževati in tudi se delodajalci ne smejo z novimi poklicnimi vozači z manjšim zneskom pogoditi. Odpovedni rok je 30 dni, ako ni dogovorjen daljši odpovedni rok. — Ta uredba ima očitno namen ščititi šoferje, ki so v službi zasebnikov in ki so bili prizadeti vsled omejitve uporabe tekočega goriva.

Riž iz Italije. V Italiji imamo nakupljenega 2000 vagonov riža, od tega 400 vagonov luščenega in 1600 vagonov neluščenega. Uvoz pa pred oktobrom t. l. ne bo mogoč.

Namesto sedem vrst pšenične moke samo tri, kako [illegible] se pečajo v Beogradu z mislijo, da se uvedejo pri nas samo tri vrste moke in sicer: moka 0, moka za kuhanje in krušna moka. Doslej so mleli iz pšenice sedem vrst moke.

Ali je cepljenje proti steklini vselej uspešno? V vasi Gorčanici pri Kraljevu je stekel volk ugriznil sedem ljudi. Vsi so bili oddani v oskrbo v bolnišnico. Dva izmed obgrizenih oseb sta kljub injekcijam umrla tekom 48 ur na steklini, pet, ki so jih odpustili iz bolnišnice, pa je obolelo na steklini naknadno. To je gotovo redek slučaj, da bi bila cepitev proti steklini stoodstotno negativna. Zdravniki bi imeli hvaležno delo, ako bi razjasnili ta slučaj.

Nemško gimnazijo v Novem Vrbasu je dovolilo naše ministrstvo prosvete. Otvorjena bo že s prihodnjim šolskim letom in obstoje sedaj le še težave radi zadostno kvalificiranih učnih moči, ki bi imele jugoslovansko državljanstvo in primernega poslopja. Zagotovljena pa so že denarna sredstva, ki so jih prispevali Nemci sami iz zasebnih ustanov.

Kje je s. Leon Blum? Ta teden so poročali nemški časopisi, da je njihov poročevalec videl s. Leona Bluma v Bordeauxu v nekem hotelu, zabarikadiranega do vrha z dragocenimi kovčegi, kjer je čakal, da se odpelje v London. Naslednji dan je poročal italijanski list »Popolo di Roma«, da se je s. Leon Blum pripeljal z luksuznim avtomobilom v Švico, kjer si je še pravočasno kupil ob Ženevskem jezeru luksuzno vilo. Njegov luksuzni avto pa so mu zadržali na švicarski meji, ker baje Švica ni pustila čez meja takih vozil. — Iz teh poročil torej ni jasno, kjer se dejansko nahaja s. Leon Blum. Upamo, da ga bomo kmalu kje slišali.

Hitler pride v Versailles. Italijanski list »Secolo-Sera« javlja: V versailleskem gradu pripravljajo za Hitlerja razkošno stanovanje. Hitler namerava prispeti v Versailles 28. junija — obletnica podpisa versailleske pogodbe l. 1919 — kjer bo imel važen govor. V Versaillesu je bil leta 1871 proglašen nemški rajh.

14. junija so vkorakale nemške čete četrtič v Pariz; prvič so ga zasedle 30. marca 1814, drugič 1815. leta in tretjič 1871. leta. Pač pa se je prvič zgodilo, da je bilo odvzeto Franciji skoraj tri četrtine ozemlja. Najdaljšo vojno je bojevala Francija v srednjem veku z Anglijo, ki je v zgodovini znana kot stoletna vojna. V teku te vojne se je posebno proslavila Jeanne d'Arc, ki je bila splošno imenovana »Devica Orleanska«, ter je končala na grmadi, ko je bila kot čarovnica predana Angležem.

Zane Grey: 121

Mož iz gozda

V tistem trenutku se je zaslišal doli s skalnatega pomola glasen halo, da je Anson prestrašen šinil kvišku. Godel je nekaj v brado in odšel k nazobčani skali, ki je zakrivala razgled. Moze je s svojimi okornimi nogami podrsaval za Ansonom.

»Miss, to je bilo imenitno, — ta cirkuška predstava gospoda Riggsa, revolverskega junaka«, je povzel Jim Wilson in pozorno ogledoval dekle.

»Zelo sem vam hvaležna, da ste mi posodili samokres«, je odvrnila. »Jaz — jaz upam, da sem ga zadela, vsaj malo.«

»Ho, če ga niste zadeli, potem Jim Wilson ničesar ne razume o smodniku in svincu!«

»Jim Wilson! Ste vi tisti mož, tolovaj, ki ga je moj stric Al poznal?«

»Mislim da, Miss. Kajti Ala sem res poznal. Kaj pa je pravil o meni?«

»Spominjam se, da je nekoč pripovedoval o tolpi Snake Ansona. Omenil je tudi vaše ime. Rekel je, da ste vi res pravi junak samokresa. In da je sramota in škoda, da živite kot tolovaj v tej tolpi.«

»Ho, torej je stari Al tako lepo o meni govoril ... Ni čisto neverjetno, da si ne bi tega zapomnil. In zdaj, Miss, ali lahko kaj za vas storim?«

Kakor blisk ga je ošinila z očmi.

»Kaj menite?«

»Ho, seveda ne menim mnogo, mi je prav žal. Nič takega, kar bi vam dajalo povod, da me tako pogledujete ... Jaz moram ostati tolovaj, tako gotovo, kakor gotovo ste bili vi rojeni. Toda — morda je pa vendarle kaka razlika med tolovajem in tolovajem.«

Razumela ga je in mu vrnila poklon s tem, da svojega nenadno vzbujenega upanja, da bi mogel izdati svojega poglavarja, ni glasno izrazila.

»Prosim, razvežite mi noge. Pustite me, naj se malo izprehodim. Dovolite — da se nekoliko umaknem. Tisti norec je prežal na vsak moj gib. Obljubljam vam, da vam ne bom utekla. In, oh, tako sem žejna.«

»Res nimate slame v glavi.« Osvobodil ji je noge in ji je pomagal, da je vstala. »Za eno minuto boste dobili sveže vode, če hočete počakati.«

Obrnil ji je hrbet in odšel k mestu, kjer je Riggs sedel na tleh in si dal opravka s prasko od krogle na svoji nogi.

»Slišite Riggs, jaz prevzemam odgovornost za dekle, da se lahko svobodno izprehodi. Uteči ne more. Saj nima niti najmanj smisla, da bi ravnali z njo zlobno in prostaško.«

Riggs ni odgovoril; odvihal je nazaj svojo hlačnico, jo zvil pri gležnju v gubo in je obul čez svoj škorenj. Potem je počasi šel proti skalnatemu pomolu. Na pol poti je srečal Ansona, ki se je vračal.

»Beasley prihaja od ene in Shady od druge strani. Opoldne bomo to vročo skalnato vrečo srečno imeli spet za seboj«, je rekel poglavar.

Riggs je šel naprej do skale, da bi še sam pogledal.

»Kje pa je dekle?« je vprašal Anson presenečen, ko se je vrnil v taborišče.

»No, nekje med našim taborom in Pine se izprehaja«, je smehljaje odvrnil Wilson.

»Jim, ti si jo izpustil?«

»Seveda. Ves čas je bila zvezana kakor zverjad. Obljubila je, da ne bo utekla. In besedo tega dekleta bi vedno cenil, čeprav bi jo dala ovčjemu tatu.«

»Aha! Jaz tudi, a kljub temu. Ampak Jim, v tebi se nekaj dogaja. Morda se še nekako spominjaš na čase, ko si bil še mlad in si morda poznal tako srčkane otroke kakor je to dekletce?«

»Ho, če je temu tako, potem bo morda še nekdo storil slab konec.«

Anson ga je ošinil s presenečenim pogledom in hipoma je izginil šaljivi ton iz njegovega glasu.

»Oha! Torej za to se ti gre,« je rekel in se podolgem zleknil v senco.

Tedaj se je pojavil mladi Burt, ki si je brisal svoj bledo-rumeni obraz z žepnim robcem. Njegove globoko ležeče, poželjive oči, ki so jih njegovi tovariši toliko cenili, so iskale po taborišču.

»Kje pa je deklič?« je vprašal.

»Jim ji je dovolil majhen izprehod«, je odgovoril Anson.

»Sem že opazil, da je Jim nekoliko vanjo zateleban. Hahaha!«

A v potezah Snake Ansona se ni pojavil smehljaj. Ozračje ni bilo prešernim šalam kar nič naklonjeno, to je Burt hitro uganil. Riggs in Moze sta se vrnila od razglednega pomola in slednji je javil, da je Shady Jones že čisto blizu. Potem se je dekle počasi vrnilo v bližino mož in se je kakih deset metrov od njih spustilo v travo. Molčali so, dokler ni najavljeni jezdec prijezdil v taborišče; ob obeh straneh sedla so mu bingljale napolnjene posodice z vodo. Njegov prihod so z radostjo pozdravili. Vse je že mučila žeja. Wilson je dal vode najprej dekletu, potem je šele sam pil.

Iz naših krajev

TRBOVLJE

Moralno ali socijalno vprašanje? Dne 1. julija se bodo vršile pred Sodiščem rudarskega zavarovanja v Ljubljani dve razpravi v tožbah rudarskih vdov proti Glavni bratovski skladnici, ker jim je ustavila pokojnino na predlog župnega urada, češ, da živijo v skupnem gospodinjstvu in konkubinatu s svojimi najemniki. Dve razpravi sta se vršili že 30. maja, pa sta bili takrat preloženi v svrho spopolnitve dokazov. Obe vdovi sta odločno zanikali resničnost potrdila Trboveljskega župnega urada, češ, da kaj takega nikdo ni mogel potrditi, ker se noben zastopnik župnega urada ni nikdar pojavil v njihovem stanovanju, niti podnevi, da bi mogel ugotoviti skupno gospodinjstvo, niti ponoči, da bi mogel ugotoviti njihov konkubinat, ki ne obstoja. Res pa imata obe dve najemnike, toda zgolj iz socijalne bede, ker dobivata ena komaj 136 din mesečne pokojnine, druga pa celo samo 87 din in je pač več kot naravno, da od te pokojnine ne moreta živeti, ampak sta primorani imeti najemnike, kakor si s tem pomaga na stotisoče drugih vdov v naši državi in tudi drugod po svetu. Ena je priznala, da ima res samo eno sobo in v tisti dve postelji, toda večjega stanovanja si žal ne more najeti s temi dohodki in je še srečna, da je na svoja stara leta sploh dobila najemnika, ki ji pomaga plačevati sobo, ker bi morala sicer živa v grob. Sodišče Rudarskega zavarovanja je vsled teh ugovorov rudarskih vdov sklenilo dopolniti poizvedbe in bo 1. julija vnovič razpravljalo, če je bila Glavna bratovska skladnica upravičena ustaviti to pokojnino ali ne. —

HRASTNIK

»Trboveljski slavček« gostuje. V soboto, dne 29. t. m. ob 5. uri popoldne gostuje v »Sokolskem domu« v Hrastniku »Trboveljski slavček«. Koncertni spored obsega vse točke koncerta, ki je bil pred kratkim v Trbovljah ob priliki 10-letnice tega elitnega mladinskega zbora. Posebno je na koncertu navdušila sopranistka Rezi Koritnikova, bivša članica zbora, ki študira solopetje v Ljubljani. Tudi pri nas bo zagostolela s svojim srebrnim glasom, pri klavirju pa jo bo spremljal operni kapelnik dr. Danilo Švara. Delavci in delavke, obiščite vsi ta koncert! Pokažimo, da cenimo 10-letno kulturno in socialno delo tega mladinskega zbora naših sajastih dolin.

Zahvala. Ob bridki izgubi dragega moža, očeta Matija Pušnika, se tem potom vsem najiskreneje zahvaljujem za šožalje, ki smo ga bili deležni. Posebna hvala darovalcem cvetja in vencev, pevskemu zboru »Vzajemnosti I« za ginljive žalostinke, »Rudarski godbi«, kapor tudi vsem, ki so pokojnika spremljali na zadnji poti. — Žalujoča Alojzija Pušnik in ostali sorodniki.

LITIJA

Kako bo z našo predilnico? Pet dni dela v štirinajstih dneh, nekaj podpore od strani tovarne in Borze dela, je premalo za življenje v tej draginji, čeprav pravijo gospodje v nekem listu, da bo že šlo, če bomo nekoliko nategnili pasove. Ne vemo, kako je z zalogami bombaža v naši tovarni. Izgleda, da zalog ni, ker bi se sicer delalo normalno, kakor se dela tudi po ostalih predilnicah v državi. Bojimo se celo, da bo še to delo reducirano in mogoče obrat predilnice sploh ustavljen, ako ne bo bombaža. Spričo tega bi bilo prav, ako bi oblasti poskrbele za pravilno razdelitev zalog bombaža v državi. Ako obstane tovarna, bo to prava katastrofa za veliko število prebivalstva v našem kraju in okolici.

Za preprečenje širjenja meningitisa med našo šolsko mladino so uredili poseben bolniški oddelek na naši šoli. V njem je sedaj 27 pacientov, ki so okuženi po tem bacilu. Upajo, da se bo sedaj širjenje te nevarne bolezni zaustavilo, saj smo zaznamovali doslej nič manj kot 160 slučajev, tako, da lahko govorimo o pravi epidemiji.

LIBOJE

Nekateri plačanci širijo lažnjive vesti in po nepotrebnem razburjajo naše v štrajku se nahajoče delavstvo. Opozarjamo vse delavce in delavke, naj tem bedastim govoricam ne nasedajo. Nič se ni spremenilo. Ko bo našim upravičenim zahtevam ugodeno, bomo šli vsi skupno na delo. Brez nas ni mogoče, da bi tovarna obratovala. Poskrbeli bomo, da bo vsak točno in pravilno poučen. Sledite samo navodilom funkcionarjev organizacije in stavkovnega odbora. Ostanite še naprej hrabri in pogumni, ker zmaga je na naši strani. Tudi za stavkokaze pride ob pravem času temeljit obračun. Stavkokazi padejo v najbolj kritičnih časih delavstvu v hrbet. Organizirano delavstvo že ima svoje mnenje o njih. Vsak stavkokaz bo nosil ta pečat sramote do groba! Za nje ne bo mesta med poštenimi delavci!

KRANJ

Dežurna služba zdravnikov OUZD v Kranju v mesecu juliju 1940 bo razdeljena sledeče: 5. julija dr. Bezič Josip, 7. julija dr. Bežek Josip, 14. julija dr. Herfort Joža, 21. julija dr. Pance Pavel, 28. julija dr. Vrbnjak Vinko.

Zvočni kino Pobrežje

28., 29. in 30. junija

„TIHOTAPCI LJUDI“

z dodatkom „Fox-novosti“ in smešnice

Osmi teden stavke v Libojah

Delavstvo »Keramične industrije« v Libojah pri Petrovčah se nahaja že osmi teden v stavki. Delavci in delavke organizirani v »Splošni delavski strokovni zvezi Jugoslavije«, podružnici v Libojah so ravno tako danes, kakor pred osmimi tedni trdno odločeni boriti se toliko časa, da bo njihovim upravičenim zahtevam ugodeno.

Zahteve delavstva so bile tako skromne, da bi vsakdo, kdor ima količkaj socialnega čuta [illegible] takoj pristal in jih sprejel. Povišanje dnevne mezde za 8 din še z daleka ne pokrije izdatkov radi porasta draginje. Če je imelo delavstvo do sedaj vedno kolektivno pogodbo, se čudimo, da je vodstvo tovarne ravno sedaj v najbolj težkih in kritičnih časih odpovedalo s svoje strani kolektivno pogodbo. Tu tiči tisti vzrok, zakaj traja štrajk osmi teden. Odkar je bila v tovarni uveljavljena kolektivna pogodba, jo je vodstvo tovarne izigravalo. Delavstvo tega ni bilo deležno, kar je bilo v pogodbi. Nešteto intervencij po obratnih zaupnikih in organizaciji je bilo potrebnih, da so vsaj delno dobili delavci to, kar jim pritiče. Pa tudi intervencije niso dosti koristile. Vodstvo je izigravalo kolektivno pogodbo, socialno zakonodajo, organizacijo in obratne zaupnike. Šele naše sodišče je moralo dopovedati tem gospodom, da so zakoni in prevzete ter podpisane obveznosti za to, da se jih točno in v redu izpolnjuje.

Kaj pa so napravili gospodje, ko so prejeli ta poduk na sodišču? Vsak pameten, uvideven in sodoben tovarnar bi se prilagodil in se držal sprejetih obveznosti in na ta način ustvaril v tovarni znosno atmosfero. Obratno vodstvo je pa napravilo po svoje in sicer to, kar je najbolj nepopularno in protisocialno. Odpovedalo je kolektivno pogodbo in na ta način pokazalo, da če že ne more izigravati pogodbe, jo pa odpove.

Največji reakcionarji ne bi tega napravili, zlasti ne v tem času.

Delavstvo se zaveda, da, če bi popustilo, bi bilo izročeno največjemu preganjanju in šikanam. Brez organizacije ne bi bilo več obstanka v tovarni, ker poznajo mentaliteto te gospode, ki je odgovorna za ta štrajk.

Sodrugi in sodružice širom Slovenije!

Izkažite svojo solidarnost v dejanju trpinom v Libojah, ki se bore tudi za vas. Njihova zmaga bo vaša zmaga, njihov poraz, vaš poraz!

Brez izjeme vsak je dolžan podpreti borbo delavstva v Libojah do zmagovitega zaključka.

Živela solidarnost svobodnih strokovnih organizacij!

LJUBLJANA

Smrtno se je ponesrečil v Rokovnjaških luknjah na poti na Kamniško sedlo ravnatelj tobačne tovarne Fran Golob, ko je skušal potegniti iz luknje svojega nečaka. Nečaku se ni zgodilo ničesar, dočim se je Golob ubil.

Bankir na zatožni klopi. Te dni se je vršila razprava proti lastniku Slovenske banke d. d. Miru Jankoletu, ki je vložnike in lastnike hranilnih knjižic tujih zavodov, katere je prejel v svrho vnovčenja, oškodoval za težke denarje. Razprava je pokazala, kako potrebno bi bilo, da se bankarstvo reformira [illegible]!

— —

MARIBOR

Skrajšanje obratovanja v Mariborski tekstilni tvornici

Večkrat smo že poročali, da je tekstilno delastvo hudo prizadeto, ker že od začetka vojnih zapletljajev primanjkuje surovin. Domala vse tekstilne tvornice so morale omejiti obratovanje in delajo ponekod že nad eno leto z manjšimi presledki le tri dni na teden. Tudi Mariborska tekstilna tvornica je sedaj omejila obratovanje v vseh oddelkih razen predilnice in bodo delavci od četrtka, dne 27. t. m. dalje zaposleni samo po tri dni na teden. Ta tvrdka je sicer imela dovolj prediva na zalogi, vendar je morala sedaj en del odstopiti drugim tovarnam v Mariboru in v Kranju. Obratni zaupniki so se obrnili na pristojno oblast s prošnjo, da se to vprašanje čim preje ugodno reši, ker je v tej tovarni sedaj prizadetih okrog 200 delavcev. — Z ozirom na to, da se je vojna sedaj razširila tudi na Italijo se je bati, da bo nastalo še večje pomanjkanje surovin za tekstilno industrijo, če ne bodo merodajni činitelji pravočasno poskrbeli, da bi nam surovine v zadostni meri dobavila Sovjetska Rusija in Turčija. Položaj prizadetega delavstva je tem hujši, ker draginja še vedno narašča, zaslužek delavstva pa je takorekoč vedno manjši. Radi zastoja v tekstilni industriji so prizadete tudi tovarne drugih panog. Poleg delavcev pa bodo seveda trpeli tudi trgovci in obrtniki, ker kupna moč konzumentov vedno bolj pada. Prav tako bodo prizadeti tudi kmetje, ki danes sicer lahko prodajajo poljedelske pridelke nekoliko dražje, morajo pa zato tudi dražje plačevati blago v trgovinah in obrtniške izdelke. V interesu celotnega gospodarstva bi torej bilo, da se to vprašanje čim preje ugodno reši in tako omogoči normalno obratovanje naše itak majhne industrije zlasti pa nudi primeren zaslužek delavstvu, ki si od svojih skromnih mezd ni moglo ničesar prihraniti za sedanje kritične čase in novo gospodarsko krizo.

— —

O beračenju otrok v zadnjem času mnogo poroča časopisje in povdarja, da postaja to že prava nadloga za meščane itd. Res je, da je v zadnjem času izredno veliko otrok, ki beračijo po mestu in prodajajo cvetlice. Prav tako je tudi jasno, da so med njimi taki, ki bi jim ne bilo treba prosjačiti, ker njih starši posedujejo vsaj toliko, da bi lahko skromno preživljali svoje otroke in torej otroci ne prosjačijo iz potrebe, temveč iz navade oz. hočejo na ta način priti do denarja, ki ga nato zapravijo. Poznamo družine, ki živijo v silni bedi, vendar pa njih otroci ne beračijo in često rajši trpijo najhujše pomanjkanje, kakor pa da bi dovolili svojim otrokom zbiranje milodarov. Verjetno je, da večina roditeljev teh malih prosjakov niti ne ve zato, da njih deca berači in je torej iskati vzroka v tem, da so otroci brez nadzorstva, ker so starši primorani hoditi v tovarno za vsakdanjim zaslužkom. Predvsem pa je temu krivo pomanjkljivo socialno skrbstvo, ki je našim podeželskim občinam vse preveč tuje. Često si pomagajo občine na ta način, da izda občinski urad revni družini potrdilo, s katerim nato otroci pobirajo milodare. Če torej pristojne občine na ta način nekako same navajajo, ali pa vsaj dopuščajo, da lahko beračijo otroci z uradnim potrdilom v rokah, se pač ni čuditi, ako se najdejo posnemovalci bednih otrok in gredo beračit tudi otroci, ki bi jim to ne bilo treba. Tega vprašanja se ne bo dalo rešiti z navadnimi policijskimi ukrepi, ker je treba predvsem rešiti vprašanje nadzorstva otrok, ki jih vzgaja cesta. Edino uspešni protiukrepi bi bili, ako bi pristojne občine iz svojih sredstev poskrbele za preživljanje otrok revnih starišev, istočasno pa bi se s skromnimi sredstvi uredila zavetišča za otroke starišev, ki so zaposleni, tako, da bi bili v času odsotnosti roditeljev otroci pod primernim nadzorstvom v domačem kraju. Vedeti je treba, da večina teh malih prosjakov prihaja iz okolice. V mestu vidijo v bogatih izložbah toliko zapeljivih stvari, da ni čuda, če skušajo na ta ali oni način priti do denarja, ki ga nato tudi kar v mestu zapravijo. V to svrho bi morala seveda predvsem država, banovina pa tudi občine žrtvovati primerne zneske, šele nato bi bilo mogoče misliti na odpravo teh pojavov, ki so jih rodile neurejene socialne prilike in pomanjkljivo skrbstvo za mladino.

Trgovski pomočniki morajo po uredbi oz. zakonu o pokojninskem zavarovanju nameščencev biti od 1. julija t. l. zavarovani. Delodajalci so dolžni vse trgovske pomočnike, ki doslej še niso bili zavarovani, prijaviti najkasneje do 14. julija t. l. Pokojninskemu zavodu za nameščence v Ljubljani.

Nova ura pred kolodvorom. Mariborski kolodvor je imel dolga leta javno uro na Aleksandrov cesti. Najbrž iz vzrokov štednje so uro že pred leti odstranili in je res tam zelo manjkala. Potem so postavili novo poslopje kolodvorske carinarnice, kjer je arhitekt določil veliko luknjo na pročelju ravne strehe, kamor bi naj prišla nova javna ura. Nekaj let je skozi tisto luknjo pihal veter, a nato so jo zazidali, ker ni bilo kredita za to uro. Te dni pa je »Ljudska samopomoč« na svoji novi hiši nasproti kolodvoru odstranila zlati čebeljni panj in mesto njega namestila veliko zlato obrobljeno uro, ki mnogo boli, krasi pročelje kot odstranjeni panj, še bolj pa je s tem ustreženo potnikom, ki prihajajo in odhajajo s kolodvora, da imajo na tem prometnem kraju od daleč vidno uro.

Na vseh mariborskih ljudskih šolah bo v ponedeljek, dne 1. julija od 8. do 11. ure vpisovanje za novince in za preselience. Novinci naj pridejo v spremstvu roditeljev, ki naj prinesejo s seboj domovnice, rojstne liste in potrdila o cepljenju.

Vidov dan je vsako leto spominski dan na boj Srbov na Kosovem polju za svobodo. Ta boj je nesrečno končal in sledilo je 500 letno suženjstvo. Toda ves ta čas narod ni pozabil na svobodo in se je za njo boril. V počastitev spomina na ta dan bo mestna občina razobesila na svojih poslopjih že na predvečer državne zastave in vabi tudi meščane, da store isto na svojih hišah.

Na Vidov dan bodo trgovine, brivnice in česalnice od 10. do 11. ure zaprte. Trgovine bodo zaprte tudi v soboto in nedeljo, brivnice in česalnice pa bodo v soboto brez presledka odprte od 7.30 do 14. ure.

Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom OUZD in njihovim svojcem vrši v neodložljivih primerih in v odsotnosti pristojnega rajonskega zdravnika v soboto na praznik dne 29. junija g. dr. Turin Ivan, Maribor, Linhartova ulica 12 v nedeljo, dne 30. junija pa g. dr. Wankmüller Alfonz, Maribor, Frančiškanska ulica 8-III.

Medeninaste kljuke kradejo. V zadnjem času je bilo pokradenih več medeninastih kljuk, ki jih nato tatovi vnovčijo. Tako je minulo sredo dopoldne okrog 11. ure nek neznanec ukradel dve medeninasti kljuki iz vežnih vrat v hiši Ruška cesta 7; prejšnji dan pa so izginile medeninaste kljuke na Koroški cesti 45 in Pristaniški ulici 8.

V zvezi s tatvinami medenih kljuk, ki so bile ukradene na Ruški cesti št. 7, je policija aretirala nekega 13letnega fantička, ki je skušal ukradene kljuke prodati trgovcu z železnino g. Gustinčiču.

Redni nabori za mesto Maribor se bodo vršili v dneh 5., 6., 7. in 10. avgusta t. l. v Gambrinovi dvorani, Gregorčičeva ulica 26, vsakokrat ob 7. uri zjutraj.

MEŽICA

Smrtna nesreča z motornim kolesom. — V ponedeljek, dne 24. junija okrog ¾9. ure zvečer je vozil z motornim kolesom iz Prevalj proti Mežici Bernekar Anton, krojač v Mežici. Zadaj pa mu je prisedel na kolo Gutenberger Josip, trgovec v Mežici. Iz Mežice proti Prevaljam je tedaj vozil tovorni avto, last g. Pečeta, trgovca iz Prevalj, katerega je šofiral g. Lah Albin (brez šoferskega izpita). Dobrih 200 metrov od »Torčeve žage«, od Mežice proti Prevaljam, je prišlo do usodne katastrofe. Vozila sta zadeli drugo v drugo. Gutenberger Josip je dobil tako težke poškodbe na levi strani glave, da je bil na licu mesta mrtev. Bernekar Anton ima isto tako težke poškodbe na glavi in se nahaja v bolnišnici v Črni ter je njegovo stanje zelo resno. Kako je prišlo do nesreče in kdo jo je zakrivil, se še ni moglo ugotoviti. Ugotovljeno je samo to, da je najbolj poškodovana leva stran avtomobila in motornega kolesa in da je gorela samo ena luč na avtomobilu. Vendar pa je bilo na desni strani ceste za motociklista še dovolj prostora. Natančneje bo seveda ugotovila komisija, katera je bila v torek zjutraj na licu mesta. Oba ponesrečenca sta bila poklicana na orožne vaje ter ju je en dan pred odhodom doletela strašna nesreča. To naj bo resen opomin vsem onim, ki brezvestno divjajo po cestah in vozijo skozi trg s pretirano brzino. Apeliramo na oblast, da napram vsem avtomobilistom, motociklistom, kolesarjem in voznikom kar najstrožje postopa, da se bodo tako naučili pravilno izogibati se, prehitevati in pravilno signalizirati ter ponoči ob srečanju vozil zatemniti luč.

ČRNA PRI PREVALJAH

Javnosti v vednost. Z ozirom na neresnične govorice, ki so se razširile o vzroku smrti mojega bivšega učenca rajnega Matka Mihatova. Opozarjam zlohotne razširjevalce teh vesti, da bom proti vsakomur, ki bi še nadalje spravljal mojo osebo v zvezo s smrtjo pokojnega postopal sodnijsko. — Ivan Podstenšek, čevljarski mojster v Črni pri Prevaljah.

STUDENCI PRI MARIBORU

Znak časa. Na nekem drogu električne napeljave je prilepljen majhen listek za oddajo stanovanja s sledečim napisom: »Odda se soba s štedilnikom samo p o š t e n i osebi.« Vsekakor zanimivo! Pošteno je tudi, ako se zahteva za stanovanje samo primerna najemnina.

KAMNICA PRI MARIBORU

Slabe poti. Že od nekdaj je bila mariborskim izletnikom razen Pohorja najbolj priljubljena pot k Sv. Urbanu nad Mariborom. To je tudi razumljivo, saj je od tam krasen razgled na Maribor in Slovenske gorice. Zadnji čas pa zanimanje za to izletno točko znatno popušča in izletniki se pritožujejo nad slabimi in zanemarjenimi cestami in poti, kar je tudi res. Pred leti se je sicer mnogo govorilo o neki avtomobilski cesti, ali na žalost so vsi ti načrti padli v vodo. V najslabšem stanju se nahaja pešpot ob vznožju hriba na posestvu g. P. v Kamnici, ki je naravnost smrtnonevarna. Ta pot vodi ob globokem jarku, kjer je bilo že poprej več plazov, kateri pa so se letos vsled deževja še povečali in zato so ljudje primorani hoditi po travniku, kar pa je posestniku zelo neljubo. Že lansko leto je na tem mestu nekdo ob povratku od Sv. Urbana, kjer si je vsled žeje privoščil nekaj več dobre kapljice, napravil neprijetno poskušnjo na enem izmed teh plazov, imel pa je posebno srečo in so ga še živega potegnili iz jarka. Toda rekel je, da po tej poti ne pojde več, ker se noče izpostavljati smrtni nevarnosti. Zato prosimo občinsko predstojništvo, da se za to pot pobriga in to poprej, predno bi se pripetila tamkaj večja nesreča. — Kamničan.

Najnovejše vesti

Na Finskem je po vesteh iz Stockholma vedno večje trenje med političnimi strankami in postaja položaj vlade vsled tega težaven. Raste tudi velika nezaposlenost med delavstvom.

Belgijska vlada je prispela v Lisbono.

Iz New-Yorka javljajo, da je amerikanska mornarica odplula iz Havajskih otokov skozi Panamski prekop na odprto morje Atlantika v neznano smer.

Amerikanski vojni minister Knock je izjavil, da mora stopiti Amerika na stran francoskega narodnega odbora v Londonu.

Iz Kovna javljajo, da je vlada Litve ustanovila delavsko milico, ki bo skrbela za javni red in mir.

Posebno sovjetsko odposlanstvo je prispelo v Berlin, kjer je bilo sprejeto od nemškega zunanjega ministrstva in ruskega veleposlanika v Berlinu.

Italijanski bombniki so ponoči zopet bombardirali otok Malto.

Nemški bombniki so bombardirali južno Anglijo, pri čemur sta bila dva sestreljena, pravi DNB.

Minister Reynaud zanika vesti, da bi sodeloval s francoskim narodnim odborom v Londonu, temveč je ostal na Francoskem.

Angleške petrolejske ladje na Donavi so se umaknile v Carigrad in je prišla s tem Romunija v težave s prevozom petroleja.

Velika razprodaja manufakturnega blaga 20-30% ceneje od znano nizke stare cene.
Zato pohitite vsi v . . .
Ne zamudite prilike, dokler zaloga še traja!
Češki magazin
Maribor

Dogodki pred kapitulacijo francoske vlade

Obrazložil jih je Churchill v angleški spodnji zbornici

V angleškem parlamentu je dne 25. junija govoril ministrski predsednik Churchill o položaju. Njegova izvajanja so se nanašala na predzgodovino kapitulacije francoske vlade, dejal je:

»Upamo, da bomo imeli življenjsko silo, da rešimo Francijo položaja, v katerega je zašla zaradi sovražne sile in drugih vzrokov. Upamo, da bo francoski imperij, zaščiten od svoje mornarice nadaljeval boj na strani zaveznikov. Upamo, da bo francoska prekomorska posest postala sedež vlade, ki bo nadaljevala boj za zmago in svobodo.

Težko nam je razumeti, da bi o francoskih interesih odločala samo vlada v Bordeauxu. Nudili bomo vsako pomoč Francozom, ki se bore izven Francije za zmago nad nacijonalnim socializmom ter za svobodo Francije. Mogoče je, da z vlado v Bordeauxu ne bomo imeli nobenih stikov, zato pa bomo s Francozi ohranili stik, kakršen bo možen.

Med tem moramo gledati na našo lastno rešitev. Naša varnost zavisi močno, toda ne v odločilni meri od usode francoskega brodovja.

Dne 11. maja je bil Churchill v Toursu na razgovorih s predstavniki francoske vlade Paula Reynauda. Že tedaj je Reynaud prosil Churchilla, da bi Anglija odvezala Francijo od sprejete obveze, da ne bo sama sklepala miru. Ker na to ni bilo mogoče pristati, je Reynaud izjavil, da bo še enkrat apeliral na Roosevelta za pomoč. Ako bi te pomoči ne bilo, potem se bo vršil ponovni posvet. 16. junija je Reynaud sporočil, da Rooseveltov odgovor ni zadovoljiv. Na to je angleška vlada sporočila Reynaudu, da sme Francija vprašati za pogoje premirja, ako pride francosko vojno brodovje v angleške luke.

Med tem je bila strmoglavljena vlada Reynauda in pojavila se je vlada maršala Petaina. Od te vlade je angleška vlada prejela mnoge slovesne obljube, da francosko brodovje ne bo prišlo v nemške roke. V pogojih za premirje pa čitamo, da mora biti to brodovje internirano v francoskih lukah pod nemško in italijansko kontrolo. Nemška vlada je sicer slovesno obljubila, da tekom vojne tega brodovja ne bo uporabila. Toda poznamo vrednost takih obljub.

Med pogoji za premirje je tudi določba, da nemška vlada lahko vsak čas odpove premirje, ako najde za to najmanjši povod.

O razvoju v bodočih dneh ne bom govoril, položaj je preveč negotov in temen, da bi bilo koristno o tem govoriti. Le eno morem reči: Ničesar ne bomo opustili, kar bomo smatrali, da je potrebno za varnost naše domovine.

Na vprašanje bivšega vojnega ministra Hoare Belisha je nato izjavil Churchill, da se v Angliji ne bo zgodilo, da bi parlament ne imel prilike odločati o sklepih vlade, kakor se je to zgodilo v Franciji.

Zanimiva obsodba „Tovarne strojil" v Majšperku

Za minimalne mezde in bolezenske šihte že pokojnega Šoštarka

V torek se je vršila pred okrajnim sodiščem v Ptuju prav zanimiva razprava v tožbi danes že pokojnega delavca Jožefa Šoštarko iz Podlož, proti »Tovarni strojil« v Majšperku na plačilo premalo plačane mezde po uredbi o minimalnih mezdah in za bolezenske šihte.

Jožef Šoštarko je oni delavec, o katerem so časopisi zadnjič obširno pisali, kako ga je zasulo v rudniku v Medvedcah in so ga delavci sicer odkopali, pa ga je pri tem prej zadušilo, da je umrl in zapustil nepreskrbljeno rodbino. To nesrečo pa je povzročila ob hudem neurju strela, ki je udarila nad rovom rudnika in se je vsled tega sesula zemlja, pod katero je kopal Šoštarko.

Komaj par dni poprej pa je Šoštarko vložil po odvetniku dr. Reismanu iz Maribora pri Ptujskem sodišču tožbo proti »Tovarni strojil«, kjer je poprej več let delal, pa ni dobival za svoje delo niti minimalne mezde. V tožbi je navajal, da je prejemal pri 10-urnem dnevnem delu komaj po 1 din 92 para na uro, torej za 83 para premalo po uredbi o minimalnih mezdah. Pozneje so mu povišali na din 2.30 na uro in je torej še vedno prejemal po zakonu celih 45 para premalo na uro, ker je veljala za to podjetje najnižja dopustna mezda din 2.72 na uro. Teh din 2.30 so mu plačevali še tudi od 1. aprila naprej, ko je bila predpisana kot najnižja mezda din 3 na uro.

V zadnjih treh letih je Šoštarko tudi dvakrat boloval, ko bi moral dobiti plačano mezdo, pa mu je tovarna tudi ni izplačevala. Na ta način je bil Šoštarko po navedbah njegove tožbe prikrajšan za din 4780, ki jih je sedaj iztoževal.

Razprava po tožnikovi smrti

Minuli torek, torej že po smrti tožečega Jožefa Šoštarka, je bila razpisana v Ptuju prva razprava. »Tovarna strojil« si je tudi najela odvetnika v Mariboru, ki se je pripeljal k razpravi s svojim avtomobilom. Kot opazovalec pa je prišel k razpravi tudi nek inženjer tovarne, ki pa sicer ni imel nikakega pooblastila, da bi zastopal tovarno. Za pokojnega Šoštarka je prišla poleg njegovega zastopnika tudi vdova, ki živi sedaj v velikem pomanjkanju in je bila zaradi tega seve zelo nestrpna, kako bo izpadla pravda pokojnega moža, edina dediščina, ki jo je zapustil rodbini. Zastopnik tovarne se je pripeljal iz Maribora s svojim avtom, ki je stal že precej časa pred napovedano 10. uro pred visokimi vrati ptujskega sodišča.

Presenečenje: Tovarna kontumacirana

Pred razpravno dvorano je kot običajno rasla napetost strank pred oklicevanjem sodnika. Na hodniku je bilo še več okoličanov, ki so živahno razpravljali med seboj, vsak o svojih skrbeh in pravdah. Sodnik je imel še dela z nekimi drugimi zadevami in je tako prišel oklicevat šele par minut po določeni 10. uri. Oklical je tožbo Jožefa Šoštarka, za katerega se je oglasil njegov zastopnik in nato toženo »Tovarno strojil« — nakar je nastal napet molk, ker se za toženo »Tovarno strojil« ni nihče oglasil. Tovarniški inženjer se je ves nervozen ogledoval okrog, kje je njegov zastopnik, a ga ni mogel najti. Sodnik je še malo čakal in je nato vprašal inženjerja, če ima on kako pooblastilo, pa je rekel, da ne.

Zakon pa je v tem pogledu strog in določa, da je toženi obsojen ne glede na vse njegove ugovore, če se ob napovedani uri točno na minuto en oglasi. In tako je bila »Tovarna strojil« na tožbo že mrtvega tožnika Jožefa Šoštadka kontumacirana, to se pravi, proti njej je bila izdana zamudna sodba, da mora plačati vtoženih din 4780 in vse odvetniške in sodne stroške.

Tudi med Belgijci razdor

Minister Jaspar v Londonu

Belgijska vlada, ki se nahaja nekje v Franciji izjavlja, da je minister Jaspar odšel v London. V radiu je imel govor, v katerem je pozval svoje tovariše v Franciji, da pridejo za njim v London. Dolžnost Belgije je, da se bori na strani zaveznikov. Pozval je vojake, naj uničijo orožje in brodovje, ako ga ne morejo rešiti pred sovražnikom.

V Franciji ostali ministri pa izjavljajo, da se ne strinjajo s postopanjem Jasparja.

Podaljšanje delovnega časa v Sovjetski Rusiji

Strokovne organizacije v Sovjetski Rusiji so predlagale vladi, da naj se podaljša delovni čas od sedanjih 7 na 8 ur, v orožni industriji pa razen tega od pet delovnih dni na teden na šest.

Sovjetska vlada je ta predlog sprezela in že objavila tozadevno naredbo.

Podaljšanje delovnika v Sovjetski Rusiji pomeni, da se čuti država ogroženo in da se pripravlja za bližnjo bodočnost. To je prvi vidni znak reakcije v Sovjetski Rusiji na dogodke v Evropi.

Stroge kazni v Nemčiji radi poslušanja tujega radia. Kot poročajo nemški listi, je bil od posebnega sodišča v Nürnbergu obsojen na šest let ječe leta 1890 rojeni Matthias Küffner, državni gozdni čuvaj. Küffner je pripovedoval delavcem vesti švicarskih radijskih postaj — Pred posebnim sodiščem v Magdeburgu je bil obsojen Otto Schultze iz Buchholza na pet let ječe in izgubo državljanskih pravic, ker je poslušal tuje radio-postaje ter vesti teh postaj dalje razširjal. — Posebno sodišče v Innsbrucku je obsodilo 19 letno Luiso Bachlechner na pet let ječe, ker je poslušala inozemske radi-postaje.

Italijanski škofje v skrbeh radi Božjega groba v Jeruzalemu, zahtevajo zasedbo Palestine po Italiji. Švicarska poročevalska agencija javlja, da so italijanska dva nadškofa ter 47 škofov naslovili na Mussolinija spomenico, v kateri prosijo, naj Italija poskrbi vse potrebno, da Božji grob ne bo več v posesti Anglije, ampak naj skrbi zanj italijanski kralj.

Slike iz Pariza prinašajo nemški časopisi ob vhodu in paradah nemške vojske po pariških ulicah in trgih. [illegible]

Iz Češke

Pred spremembami v Narodni zajednici.

Iz Prage javljajo: Šola, katero je predelal češki narod v zadnjih dobah, pomeni lekcijo zgodovinskega pomena za celo njegovo bodočnost. Stalno se moramo vprašati, če smo sposobni izvajati iz teh izkušenj tudi pravilne zaključke. Politične metode, ki smo jih doslej uporabljali v notranji politiki, spadajo v preteklost in mi se moramo pravilno in odločno podati na pot novih metod, manje kompromisnih, neodločnih in manje nedoslednih. Izkušnja, da se je spremenila politična vsebina našega življenja, nas mora politično popolnoma preorientirati in nas napolniti z novo vsebino, ki ne bo ničesar skrivala. Uvideti moramo nova politična dejstva in predvidevati daljše spremembe sveta, ki se pretvarja v gospodarsko in socialno pravičnejši svet, nego je bil stari. Mi moramo v političnem življenju radi tega spregovoriti z jasno in dosledno besedo, ki bo razpršila vse dvome.

Ker je potrebno, da jasno označimo novo razdobje v življenju »Narodne zajednice« in dokažemo, da si orje narod nove brazde, je potrebno izvesti one temeljite spremembe v osebnem zastopstvu odbora »Narodne zajednice«, ki se sedaj pripravljajo. S tem ne izkazujemo nikake nehvaležnosti dosedanjim zastopnikom. Prišel je čas, ko se je treba vreči na delo za novi socijalni in politični red s popolnoma svežimi silami, ki ne bodo imele prav nikakega stika s starim strankarstvom.

Sprememba v vodstvu Narodne zajednice. Prezident dr. Hacha je razrešil vse člane vodstva Narodne zajednice, sedanjega političnega predstavništva Čehov, ki so nekako nadomestilo prejšnjega parlamenta. Dr. Hacha je pri tem povdaril, da so bili sicer dosedanji člani N. Z. zelo požrtvovalni in zaslužni delavci, toda stvarne potrebe češkega vodstva zahtevajo, da je po enoletnem trajanju mandatov vse dosedanje člane razrešil in imenoval začasni 8 članski odbor z vodstvo poslov. Medtem bo pripravljeno imenovanje celotnega novega vodstva Narodne zajednice.

Nemci nočejo raznarodovati. »Prager Zeitungs-Dienst«: »Nikdo na nemški strani noče rušiti češke kulture, ali jo uničiti. Tudi z novo narodnostno prakso se to ne bo zgodilo, ker velja za nio temelj dvojezičnosti. To pa ni narodnostni boj, ampak pomirjenje, ki je važen psihološki predpogoj narodnostne pomiritve. Dvojezičnost bo izpeljana po vsej Češki in Moravi.«

Radi konjev in mleka. Radi neupravičenega draženja konj je bil kaznovan Jožef Kot, kmet v Stanovicah z denarno globo 5.000 kron in Antonin Marhold, trgovec v Pragi radi draženja mleka na 7.000 kron ter Jurij Holy, posestnik v Senovatih na 5.000 kron. Jarmila Hyblova v Kladnu je bila obsojena na 21 dni zapora zaradi kuičenja zaloge kave.

Delavski pravni svetovalec

Vzdrževanje občinskega reveža. (Dravograd).

Vrašanje: Več kot leto in pol imam na oskrbi občinskega reveža. Občino sem že večkrat opominjal, da naj prispeva k vzdrževanju. Pred kratkim sem prejel od občine pismen odgovor, v katerem pravi, da mi ni nikoli naročila, naj skrbim za tega reveža in da tudi nisem upravičen zahtevati povračila za oskrbovanje, ker je ta revež v sorodu z mojo ženo, češ, da sem ga kot sorodnik dolžan vzdrževati. Občina tudi zatrjuje, da si navedeni revež deloma tudi sam služi kruh s svojim lastnim delom, kar ne odgovarja resnici. Ali lahko zahtevam od občine povračilo oskrbovalnih stroškov?

Odgovor: Za one, ki nimajo zadostnega lastnega premoženja in ne zaslužka, je dolžna skrbeti občina, v katero so pristojni. To je dolžna občina še le, če ni drugih zakonitih zavezancev k vzdrževanju. Zakon določa, da so stariši dolžni skrbeti za svoje otroke, ki so v stiski, ravnotako so tudi otroci dolžni skrbeti za svoje stariše, ki zaidejo v pomanjkanje. Na druge se ta zakonita dolžnost ne razteza. Zato ni občina upravičena sklicevati se na okolnost, da je ta revež sorodnik vaše žene. Občina je dolžna poravnati vam vse stroške, ki so bili potrebni pri vzdrževanju občinskega reveža, katerega bi sicer morala vzdrževati ona sama. Ker ste občino že večkrat opominjali na plačilo vaših oskrbovalnih stroškov, se slednja ne more izgovarjati, da za vaše oskrbovanje ni vedela, ali da ste ji te oskrbovalne stroške podarili. Primerne oskrbovalne stroške morete iztožiti pred rednim sodiščem.

Bolovanje železniških delavcev. (Bob. Bistrica.)

Vprašanje: Sem stalen delavec državnih železnic ter član bolniškega fonda državnih železnic že od leta 1925. Sedaj sem že dalj časa v staležu bolnikov in mi v kratkem poteče rok bolovanja. Ker sem še bolan in bom predvidoma še nekaj časa, vprašam, ali se da rok bolovanja podaljšati in na kakšen način.

Odgovor: Po uredbi o zavarovanju državnega pomožnega osobja iz leta 1922 je določeno, da ima član bolniškega fonda ob bolezni, ki ga napravlja nesposobnega za delo, pravico do hranarine do dne, ko se mu radi bolezni ustavijo redni prejemki do dne ponovnega vstopa v službo, največ pa 26 tednov. V svojem vprašanju govorite o »bolovanju«. Predpostavljam, da mi»slite pri tem na bolezensko stanje, tekom katerega vam teče hranarina. Ako boste torej uživali hranarino tekom vseh 26 tednov, ne boste mogli dobiti hranarine za naprej, ker navedena uredba zahteva, da je član vsaj 8 tednov znova v službi, nakar šele ponovno dobi pravico do hranarine.

OBLEKE PRI LAMA, MARIBOR

OBLEKE PRI JAKOBU LAH MARIBOR

Zastavljalnica W. REMM
Maribor, Gregorčičeva ul. 6.
Javna dražba zastavljenih predmetov
se vrši dne 10. julija 1940
Začetek ob 9. uri dop.

MALI OGLASI

Naši čitatelji kupujejo najcenejše pri naših inserentih!

Popravila vseh vrst koles, živalnih strojev kakor emajliranje in poniklanje vseh nadomestnih del za kolesa.
BOGOMIR GRUBER, palača dr. Sedaja, Valvazorjeva ul. 30, smer Frankopanova ulica.

FRANC REICHER, MARIBOR
Tržaška cesta 18, se priporoča cenj. občinstvu za izdelavo oblek za gospode in dame po najnižjih dnevnih cenah. Hitra izdelava.

59 62 66 72 78 84 90
Gotove dečve obleke (Dirndl obleke)
Magdalenska oblačilnica
A. Kumperščak, Maribor *(Palača dr. Sedaj)*
Valvazorjeva — Dvořakova ulica — (smer Frankopanova ul.)
Ženska krila; 49, 59. 72, 85. Ženske bluze: 29, 32, 37, 49 65.

Priporoča se
ŠPECERIJSKA TRGOVINA
Delavski dom I. Z. Z O. Z.
Maribor, Frankopanova ulica 1.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarne v Mariboru. Telefon št. 2324

Za konzorcij izdaja in urejuje Adolf Jelen v Mariboru. — Tiska Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavnik Viktor Eržen v Mariboru.